

baptiria

Suomen Perhostutkijain Seuran tiedotuslehti
Notisblad för Lepidopterologiska Sällskapet i Finland

vol 2 (23) 1977 no 3

Sisältää - innehåller:

Maalle uusia lajeja: <i>Teleiodes flavimaculella</i> H.S. ja <i>Pterophorus fuscolimbatus</i> Dup. (Harry Krogerus)	61
Tiedonantoja	63
Luettelo Suomen Perhostutkijain Seuran kirjastosta lainattavissa olevista julkaisuista (Erkki Franssila)	65
Pikkuperhoskokous Lammin biologisella asemalla (Antti Aalto) ..	69
Toukokuun kokous 1977-05-11	71
Jäsenistö	71
Tiedotuksia	71
Suomen Perhoset, Osa: Yökköset 1 (Ilkka Jalas)	72

BAPTRIA

Suomen Perhostutkijain Seuran tiedotuslehti
Notisblad för Lepidopterologiska sällskapet i Finland
vol. 2(23), no 3, 1977-09-06

Julkaisija:

Suomen Perhostutkijain Seura ry.
Lepidopterologiska Sällskapet i Finland rf.
Vyökätkatu 9 B 13, 00160 HELSINKI 16

Toimituskunta:

Martti Attila, päätoimittaja
Erkki M. Laasonen
Vesa Varis

Ilmestyminen: 4 numeroa / kalenterivuosi

Julkaisun tarkoitus:

Toimii yhdysiteenä julkaisijaseuran jäsenten ja eräiden tieteellisten seurojen ja laitosten välillä kuten seuran aiemmin julkaisemat kierto-
kirjeet. Julkaisun rinnalla lähetetään edelleen kokouskutsut ja tar-
peen vaatiessa muita tiedotuksia sisältäviä kirjeitä jäsenille. Jul-
kaisun sisältönä ovat seuran kuukausikokouksissa esille tulleet asiat
(esitelmien lyhennelmät, tiedonannot ym.) sekä seuran toimintaan liit-
tyvät tiedustelut ja ilmoitukset.

Suomen Perhostutkijain Seura ry.
Lepidopterologiska Sällskapet i Finland rf.

- Kokoukset: Varsinaiset kokoukset pidetään yleensä kuukauden toisena
keskiviikkona, paitsi tammi- ja syyskuussa kolmantena, kuitenkin ke-
säkuukausia lukuunottamatta, Eläinmuseon suuressa luentosalissa klo
19.15 lähtien. Nuorisajaoston kokoukset ovat aina viikkoa ennen se-
uran varsinaisia kokouksia samassa paikassa, kuitenkin klo 18.30 läh-
tien. Tarkemmat tiedot kokouksista ilmoitetaan jäsenille kirjeitse.
- Johtokunta:
Puheenjohtaja: Esko Suomalainen (Museokatu 18, 00100 HKI 10, puh. 90-
493 577)
Sihteeri: Erkki M. Laasonen (Vyökätkatu 9 B 13, 00160 HKI 16, puh. 90-
630 395)
Varapuheenjohtaja: Harry Krogerus (Björneborgsvägen 5 P, 00350 HFORS
35, tel. 90-552 028)
Rahastonhoitaja: Kauko Helomaa (Bredantie 20 B, 02700 KAUNIAINEN, puh.
90-500 581, ps-tili no 268 58-3)
Antti Aalto (Tuomentie 5 A 3, 05840 HYVINKÄÄ 4, puh. 914-208 85)
Iikka Jalas (Töpeliluksenkatu 3 a A 12, 00260 HKI 26, puh. 90-493 940)
Kauri Mikkola (työ: P.Rautatiekatu 13, 00100 HKI 10, puh. 90-4027 251)
- Muut virkailijat:
2. sihteeri: Henry Holmberg (Vainiotie 26, 00700 HKI 70, puh. 90-354
981, jäsenluettelo-, postitus- ja arkistosihteerit)
Tiedonantosihteeri: Vesa Varis (Hyönteismuseo, P.Rautatiekatu 13,
00100 HKI 10, puh. 90-4027 267, virka-aikana)
Kirjastonhoitaja: Erkki Franssila (kokousten edellä; kaukolainatilauk-
set osoitteella: Sulkapolku 6 B 35, 00370 HKI 37)
Keräilytarvikkeiden välittäjä: Heikki Attila (ks. tarkemmin IV kansii-
sivu, postitilaukset osoitteella: Punavuorenkatu 20 A 13, 00150
HKI 15)
Nuorisajaoston puheenjohtaja: Kaj Savonius (Maria Jotuntie 6 B 9,
00400 HKI 40, puh. 90-583 001)
Nuorisajaoston sihteeri: Jarmo Laitinen (Apollonkatu 3 C 21, 00100
HKI 10, puh. 90-445 585)
Baptrian toimitus: Martti Attila (Ratavartijankatu 4 E 99, 00520 HKI
52, puh. 90-143 384 tai 90-191 2759)

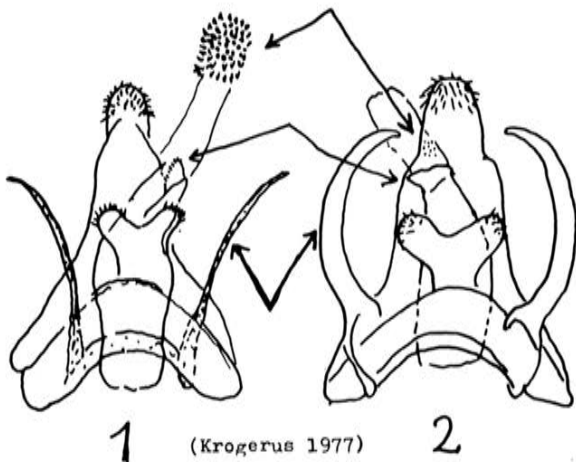
Harry Krogerus:

KAKSI SUOMELLE UUTTA PIKKUPERHOSLAJIA

Teleiodes flavimaculella H.S.

Vuosina 1938-52 olen Lohjalta ja Karjalohjalta tallettanut yhteensä viisi yksilöä erästä *Teleiodes*-lajia, joka suuresti muistuttaa *T. luculellaa*, mutta eroaa tästä lähinnä siinä, että *luculellalle* tyypilliset etusiipien valkoiset kuviot kokonaan puuttuvat. Etusiivet ovat muuten kuten *luculellalla*, pohjaväriiltään harmaanmustat ja keskellä siipeä näkyy hyvin selvä keltainen täplä. Löytöni herättivät kiinnostusta myös sen takia, että keräilypaikka sijaitsee kaukana lähimmästä tammialueesta. *T. luculella* on tiettävästi monofagi tammilaji.

I. Svensson on äskettäin todennut, että samannäköisiä *Teleiodes*-yksilöitä esiintyy Ruotsissa. Myös Tanskasta on tullut löytötietoja. Tutkimukset ovat osoittaneet, että jo vuonna 1854 Herrich-Schäffer on antanut tälle perhoselle nimen *flavimaculella*. Tätä on kuitenkin pidetty *luculellan* muunnoksena, joten kirjallisuuden nimi *flavimaculella* esiintyy *luculellan* synonyyminä. Genitaalien rakenne osoittaa selvästi, että *flavimaculella* ja *luculella* ovat eri lajeja (kuvat 1 ja 2).

Kuva 1.

Teleiodes flavimaculella H.S.

♂-genitaalit

Kuva 2.

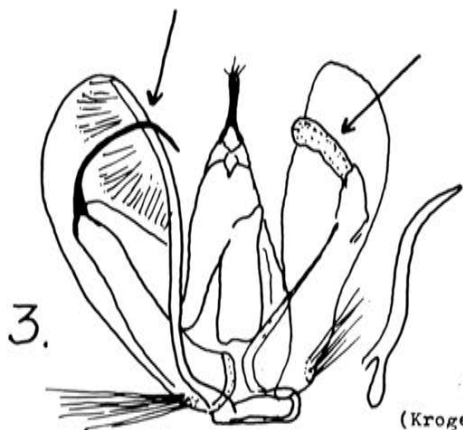
Teleiodes luculella Hb.

♂-genitaalit

Teleiodes flavimaculella on löydetty useasta paikasta eteläisestä Ruotsista, pohjoisin löytöpaikka sijaitsee Närkeissä. Suomesta on tietooni tullut, omien löytöjeni ohella, seuraavat: Ab: Rymättylä, 2.7. 1946 (Karvonen), N. Helsinki, Nordsjö, 29.6.1967 (Aalto), Helsinki, Pohjoisranta, 6.7.1972 (Aalto) ja N. Porvoon pitäjää, 23.6.1945 (Suomalainen). Lajin lentoaika on kesäkuun jälkipuolisko ja heinäkuun alku. Omien löytöjeni perusteella voisinkin olettaa toukan elävän koivulla.

Pterophorus fuscolimbatus Dup.

Jonkin aikaa sitten sain käsiini H. J. Hannemannin sulkaperhosia käsittelevän julkaisun (Taxonomische und nomenklatorische Veränderungen bei den Pterophoriden, Dtsch. Ent. Z., N.F. 21, 1974). Kiinnitin huomiota eräaseen *P. fuscolimbatus* -nimiseen lajiin, joka Hannemannin mukaan habitukseltaan on täysin tavallisen meikäläisen *Thymuksella* elävän *P. tridactylus* L. (*tetradaactylus* L.) -lajin näköinen. Koirasgenitaalit ovat näillä kahdella lajilla täysin erinäköiset (kuvat 3 ja 4). Kiinnostuin asiasta, joten tein genitaalipreparaatteja kokoelmassani olevista yksilöistä. Totesin täällöin, että kaikki Hangosta keräämäni yksilöt kuuluivat *fuscolimbatus*-lajiin, kun taas kaikki muut yksilöni (Ab. Lohja, Karjalohja; N. Tvärminne; Ik. Metsäpirtti; Ks. Kuusamo, Paanajärvi) kuuluivat lajiin *tridactylus*.

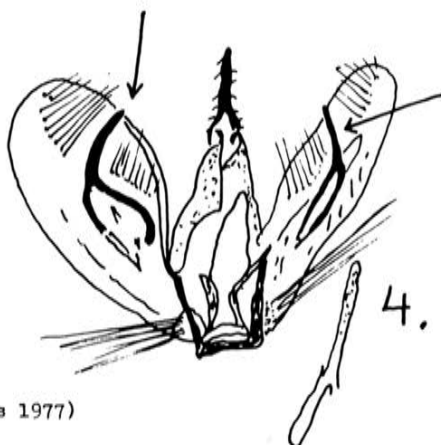

(Krogerus 1977)

Kuva 3.

Pterophorus tridactylus L.

♂-genitaalit

Kuva 4.

Pterophorus fuscolimbatus Dup.

♂-genitaalit.

Hannemann mainitsee julkaisussaan, että *fuscolimbatus* toistaiseksi tunnetaan ainoastaan Ranskasta. Myöhemmin on kuitenkin todettu lajin esiintyvän ainakin eteläisimmässä Ruotsissa ja Tanskassa. Hangon löytöpaikka on kuuluisa "pikkuperhoshietikko", kaupungin keskustan itäpuolella sijaitseva merenranta. Ilmeisesti kaikki pikkuperhoskeräilijät, jotka ovat tallettaneet materiaalia mainitulta paikalta, ovat saaneet tätä lajia, joka siellä esiintyy yleisenä heinäkuussa. Muita löytöpaikkoja ei ole tullut tietooni.

Toukan ravintokasvia ei tunneta, mutta se lienee sama kuin *tridactyluksen*: *Thymus serpyllum*.

TIEDONANTOJA

- Stigmella perpygmaeella* (Dbl'd): MAALLE UUSI LAJI. A: Finström, 670:10, ex larva 1976 n. 20 exx, H. Bruun & R. Teriaho.
- Stigmella crataegella* (Klim.): MAALLE UUSI LAJI. A: Finström, 670:10, ex larva 1976 1♀, H. Bruun & R. Teriaho.
- Infurcitinea argentimaculella* (Stt.): PS: Kuopio, 1973-03-25, kuolleena ikkunalaudalta, E. Räsänen. IMPORTTI.
- Coleophora vulnerariae* Zell.: MAALLE UUSI LAJI. V: Parainen, Attu, 1971-06-28, 1♂, R. Teriaho.
- Coleophora carelica* Hackman: MAALLE UUSI LAJI. EK: Virolahti, kk, 671:53, 1974-08-11, 1♂, R. Teriaho.
- Stephensia brunnicheilla* (L.): MAALLE UUSI LAJI. A: Finström, 670:10, 1976-07-12, 1♂, R. Teriaho; A: Eckerö, 1951-07, 1♂, Lemland, Flaka, 1952-07-18, 1♂, H. Bruun.
- Elachista triatomea* (Hw.): A: Eckerö, Storby, 1976-07-11, 2♂♂, R. Teriaho; A: Eckerö, Finbo, 1976-07-13, 1♂, Eckerö, 1950-07-03, 1♂, H. Bruun.

- Schiffermuelleria obscurella* (Brandt): U: Pernaja, Rabbas, 668:44, 1976-06-07--19, 3 exx, I. Kontuniemi.
- Teleiodes flavimaculella* (H.S.): U: Helsinki, Nordsjö, 668:39, 1967-06-29, 1♀, U: Helsinki, Pohjoisranta 16, 667:38, 1972-07-06, 1♂, A. Aalto.
- Mompha divisella* H.S.: U: Vantaa, 669:38, 1975-05-08, 1 ex, I. Kontuniemi.
- Clepsis neglectana* (H.S.): EK: Virolahti, kk, 671:53, 1976-08-15, 1♂, R. Teriaho.
- Ancyliis obtusana* (Hw.): LK: Parikkala, 683-63, 1976-07-09, 2 exx, I. Kontuniemi.
- Eucosma campoliliana* (D. & S.): U: Pernaja, Rabbas, 668:44, 1976-07-21--31, 1♀, I. Kontuniemi.
- Cochylis hybridella* (Hb.): LK: Parikkala, 683:63, 1976-07-08, 2 exx, I. Kontuniemi.
- Thymelicus lineola* (O.): EP: Vaasa, Kuparisaari, 700:22, 1976-08-01, 1♂, KP: Soini, 697:36, 1976-07-23, 2 exx, 697:35, 1976-08-12, 1 ex, S. Kontiokari. Ilmeisesti maakunnille uusia.
- Timandra griseata* (Pet.): PP: Kemi, Rytikari, 729:39, 1965-07-19--23, S. Kontiokari. Ilmeisesti pohjoisin löytö.
- Camptogramma bilineatum* (L.): PP: Kemi, Rytikari, 729:39, 1965-07-25, S. Kontiokari. Ilmeisesti maakunnalle uusi.
- Chersotis cuprea* (D. & S.): PP: Kemi, Rytikari, 729:39, 1972-08-02--04, 4 exx, 1975-08-12--13, 13 exx, S. Kontiokari. Ilmeisesti pohjoisin löytö.
- Xestia collina* (B.): U: Espoo, Tapiola, 667:37, 1975-07-07, 1♂, P. Sundell.
- Conistra vaccinii* (L.): U: Helsinki, Kontula, 668:39, 1973-07-17, 1 ex, A. Järvelä.
- Photedes pygmina* (Hw.): PP: Kemi, Rytikari, 729:39, 1969-08-17, 1 ex, S. Kontiokari. Ilmeisesti pohjoisin löytö.
- Hydraecia micacea* (Esper): PP: Kemi, Rytikari, 729:39, 1969-08-17, 1 ex, S. Kontiokari. Ilmeisesti pohjoisin löytö.

Maalle uusista lajeista seuraa lyhyt selostus myöhemmin.

L U E T T E L O

Suomen Perhostutkijain Seuran kirjastosta
lainattavissa olevista julkaisuista

- (1) Aro, J. E.: Suomen Perhoset (tekstiosa) (1900)
- (46) Atlas över fjärilar och larver I (1912)
- (97) Benander, P.: Svenskt insektfauna, småfjärilar, Tineina (1928)
- (52) le Cerf, F.: Lepidopteres de France I (päiväperhoset) (1944)
- (73) Chin, Chun-Teh: Studies on the physiological relations between the larvae of *Leptinotarsa decemlineata* Say and some solanaceous plants (1950)
- (140) Clayhills, T. H.: Provinsens Nylandias Macrolepidoptera (1957)
- (44) van Deurs, W.: Sommerfugle VI, Pyralider, Fjermøl (1942)
- (45) van Deurs, W.: Sommerfugle VIII, Viklere (kääriäisperhoset) (1956)
- (110) Eriksson, K. ja Saarenoksa, R.: Kauneimmat perhoset (1970)
- (75) Federley, H.: Lepidopterologische Temperaturexperimente (1906)
- (143) Fibiger, M. ja Kristensen, N. P.: The Sesiidae (Lepidoptera) of Fennoscandia and Denmark (1974)
- (142) Forster, W. ja Wohlfahrt, T. A.: Die Schmetterlinge Mitteleuropas 29. (*Scopula* - *Xanthorrhoe* alku) (1975)
- (8) Flöricke, C. ja Andersson, L.G.: Våra vanligaste fjärilar och skalbaggar (1912)
- (9) Flöricke, C. ja Andersson, L. G.: Våra vanligaste fjärilar och skalbaggar (1912)
- (87) Gullander, B.: Pohjolan päiväperhoset (1959)
- (71) Gullander, B.: Nordens nattflyn (1971)
- (53) Herbulot, C.: Lepidopteres de France II (kehräjäät, kiitäjät, yökköset) (1948)
- (54) Herbulot, C.: Lepidopteres de France III (mittarit, pikkuperhoset) (1949)
- (150) Higgins, L. G. ja Riley, N. D.: Butterflies of Britain and Europe (1970)
- (139) Higgins, L. G. ja Riley, N. D.: Europas Dagfjärilar (1971)
- (138) Higgins, L. G. ja Riley, N. D.: Euroopan päiväperhoset
- (124) Hiitonen, I.: Suomen kasvio (1933)
- (63) Hiitonen, I.: Suomen putkilokasvit (1933)
- (36) Hoffmeyer, S.: De Danske Spindere (1948)
- (37) Hoffmeyer, S.: De Danske Ugler (1949)
- (105) Hoffmeyer, S.: De Danske Malere (1966)

- (125) Holland, W. J.: The Moth Book, A Guide to the Moths of North America (1968)
- (99) Höegh, O. ja Guldberg: North European Groups of *Aricia allous* G.-Hb. Their Variability and Relationship to *A. agestis* Schiff. (1966)
- (62) Höegh, O. ja Guldberg: North European Groups of *Aricia allous* G.-Hb. Their Variability and Relationship to *A. agestis* Schiff. (1966)
- (101) Höegh, O. ja Guldberg: Evolutionary Trends in the Genus *Aricia*, Further Information on Distribution, Taxonomy and Biology (1968)
- (100) Höegh, O. ja Guldberg: Central and North European Ariciae Relationships, Heredity, Evolution (1969)
- (102) Jalas, I.: Perhostenkerälijän opas (1970)
- (149) Jalas, I.: Perhostenkerälijän opas (1975)
- (74) Kaisila, J.: Immigration und Expansion der Lepidopteren in Finnland in den Jahren 1869 - 1960 (1962)
- (141) Kaisila, J.: Immigration und Expansion der Lepidopteren in Finnland in den Jahren 1869 - 1960 (1962)
- (41) Klöcker, A.: Sommerfugle I, Natsommerfugle (kiitäjät ja kehrääjät) (1909)
- (42) Klöcker, A.: Sommerfugle II, Natsommerfugle (yökköset) (1913)
- (43) Klöcker, A.: Sommerfugle III, Natsommerfugle (mittarit) (1915)
- (106) Koch, M.: Wir bestimmen Schmetterlinge I (päiväperhoset) (1966)
- (114) Koch, M.: Wir bestimmen Schmetterlinge I (päiväperhoset) (1966)
- (107) Koch, M.: Wir bestimmen Schmetterlinge II (kiitäjät ja kehrääjät) (1963)
- (115) Koch, M.: Wir bestimmen Schmetterlinge II (kiitäjät ja kehrääjät) (1963)
- (116) Koch, M.: Wir bestimmen Schmetterlinge III (yökköset) (1958)
- (117) Koch, M.: Wir bestimmen Schmetterlinge IV (mittarit) (1961)
- (88) Komarek, J. ja Tykac, J.: Atlas Motylu (1949)
- (111) Kozhanchikov, L. V.: Fauna of the USSR, Lepidoptera, Psychidae (1969)
- (65) Kärki, E.: Värikuvakasvio (1951)
- (89) Lingonblad, B.: Uppsatser av Birger Lingonblad
- (61) Newman, L. H. ja Hawk: Moths of Great Britain and Europe (1965)
- (108) Nordström, F. ym.: De fennoskandiska dagfjärilarnas utbredning (1955)
- (109) Nordström, F., Opheim, M. ja Sotavalta, O.: De fennoskandiska svärmarnas och spinnarnas utbredning (1961)
- (103) Nordström, Kaaber, Opheim ja Sotavalta: De fennoskandiska och danska nattflynas utbredning (1969)

- (38) Nordström, Å.: Fjärilfauna I (1914)
- (47) Nordström, Å.: Våra fjärilar I (päiväperhoset, kiitäjät, kehrääjät) (1934)
- (60) Pinhey, E.: The Butterflies of Southern Africa (1965)
- (59) Poppius, A.: Finlands Dendrometridae (1887)
- (56) Pulkkinen, A.: Myrkkypistiäiset I (1931)
- (55) Pulkkinen, A.: Perhoskirja (1932)
- (40) Pulkkinen, A.: Perhoskirja (1932)
- (84a) Reuter, E.: Microlepidopter faunan i Ålands och Åbo skärgårdar I (1899)
- (84b) Reuter, E.: Microlepidopter faunan i Ålands och Åbo skärgårdar II (1904)
- (7) Riley, N.: Some British Moths (1944)
- (6) Saalas, U.: Nuoren hyönteistieteilijän opas (1914)
- (50) Schreiber, J. F.: Schmetterlinge und Raupen I (päiväperhoset, kiitäjät, kehrääjät)
- (51) Schreiber, J. F.: Schmetterlinge und Raupen II (yökköset, mittarit)
- (2) Seppänen, E. J.: Suomen suurperhostoukkien ravintokasvit (1954)
- (104) Seppänen, E. J.: Suurperhostoukkien ravintokasvit, 2. p. (1970)
- (3) South, R.: The Butterflies of British Isles (päiväperhoset) (1954)
- (118) South, R.: The Butterflies of the British Isles (1936)
- (4) South, R.: The Butterflies of the British Isles (yökköset, kiitäjät, kehrääjät) (1948)
- (119) South, R.: The Moths of the British Isles I (1961)
- (5) South, R.: The Butterflies of the British Isles II (mittarit) (1948)
- (120) South, R.: The Moths of the British Isles II (1948)
- (121) South, R.: The Caterpillars of the British Butterflies (1950)
- (64) Ulvinen, A.: Luonnonkasvien parissa (1949)
- (48) Wagner, H.: Taschenbuch der Raupen (suurperhosten toukat) (1913)
- (49) Wagner, H.: Taschenbuch der Schmetterlinge (1952)
- (92) Valle, K. J.: Suurperhoset I, päiväperhoset (1935)
- (57) Valle, K. J.: Suurperhoset II, kiitäjät ja kehrääjät (1937)
- (90) Valle, K. J.: Suurperhoset II, kiitäjät ja kehrääjät (1937)
- (93) Valle, K. J.: Suurperhoset II, kiitäjät ja kehrääjät (1937)
- (58) Valle, K. J.: Suurperhoset III, yökköset (1939)
- (94) Valle, K. J.: Suurperhoset III, yökköset (1939)
- (39) Valle, K. J.: Suurperhoset IV, mittarit (1946)
- (91) Valle, K. J.: Suurperhoset IV, mittarit (1946)
- (95) Valle, K. J.: Suurperhoset IV, mittarit (1946)
- (122) Vappula, N.: Suomen viljelyskasvien tuhoeläinten lajisto (1962)

S A R J A T :

- (10) Notulae Entomologicae 1921 - 1926
(11) Notulae Entomologicae 1927 - 1932
(12) Notulae Entomologicae 1933 - 1937
(13) Notulae Entomologicae 1938 - 1941
(14) Notulae Entomologicae 1942 - 1944
(15) Notulae Entomologicae 1944 - 1947
(66) Notulae Entomologicae 1948 - 1951
(67) Notulae Entomologicae 1952 - 1954
(68) Notulae Entomologicae 1955 - 1957
(69) Notulae Entomologicae 1958 - 1960
(70) Notulae Entomologicae 1961 - 1963
(71) Notulae Entomologicae 1964 - 1966
(147) Notulae Entomologicae 1967 - 1969
(148) Notulae Entomologicae 1970 - 1972
(35) Notulae Entomologicae Index Generalis, 1921 - 1945
(16) Acta Entomologica Fennica 1 - 8 (1947 - 1951)
(17) Acta Entomologica Fennica 9 - 12 (1951 - 1956)
(18) Acta Entomologica Fennica 13 - 15 (1956 - 1960)
(19) Acta Entomologica Fennica 16 - 17 (1960 - 1962)
(20) Acta Entomologica Fennica 18 (1962)
(21) Acta Entomologica Fennica 19 - 21 (1965)
(22) Suomen hyönteistieteellinen aikakauskirja 1935 - 1937
(23) Suomen hyönteistieteellinen aikakauskirja 1938 - 1939
(24) Suomen hyönteistieteellinen aikakauskirja 1940 - 1942
(25) Suomen hyönteistieteellinen aikakauskirja 1943 - 1944
(26) Suomen hyönteistieteellinen aikakauskirja 1945 - 1947
(27) Suomen hyönteistieteellinen aikakauskirja 1948 - 1949
(28) Suomen hyönteistieteellinen aikakauskirja 1950 - 1952
(29) Suomen hyönteistieteellinen aikakauskirja 1953 - 1955
(30) Suomen hyönteistieteellinen aikakauskirja 1956 - 1958
(31) Suomen hyönteistieteellinen aikakauskirja 1959 - 1960
(32) Suomen hyönteistieteellinen aikakauskirja 1961 - 1962
(33) Suomen hyönteistieteellinen aikakauskirja 1963 - 1964
(72) Suomen hyönteistieteellinen aikakauskirja 1965 - 1966
(144) Suomen hyönteistieteellinen aikakauskirja 1967 - 1968
(145) Suomen hyönteistieteellinen aikakauskirja 1969 - 1970
(146) Suomen hyönteistieteellinen aikakauskirja 1971 - 1972
(126-136) Suomen hyönteistieteellinen aikakauskirja 1935 - 1965
(34) Suomen hyönteistieteellinen aikakauskirja hakemisto 1935 - 1949
(78) The Entomologist's monthly magazine 1962 - 1963
(79) The Entomologist's monthly magazine 1962 - 1964
(80) The Entomologist's monthly magazine 1965 - 1967
Suomen Perhostutkijain Seuran kiertokirjeet sekä Baptria

Antti Aalto:

PIKKUPERHOSKOKOUS LAMMIN BIOLOGISELLA ASEMALLA

19 seuramme pikkuperhosista kiinnostunutta jäsentä kokoontui 1977-05-07...08 Lammille pienessä tihkusateessa lämpimän illan jälkeen. Maajoittuminen vieraanvaraiselle asemalle sujui ennakkosuunnitelmien mukaan ja iltapäivän alussa päästiin käsiksi varsinaiseen ohjelmaan.

Lauantaina pohdittiin aluksi mikrojen määrityskirjallisuuden hankkimisvaikeuksia. Allekirjoittanut esitti häthätää kyhäämänsä listan eri ryhmistä saatavilla olevasta kirjallisuudesta. Listaa päätettiin yrittää täydentää ja talven kuluessa näin saada mahdollisimman käyttökelpoinen kirjallisuusluettelo valmiiksi. Kaikki ne, joilla on tietoja etenkin harvinaisemmasta mikrojen määrityskirjallisuudesta, ilmoittanevat varmasti ALLEKIRJOITTANEELLE LOKAKUUN 1977 LOPPUUN MENNESSÄ hyvät vihjeensä ja tietonsa, jotta listasta tulisi mahdollisimman tarkasti alueen kattava.

Toinen lauantain teema oli maamme mikrojen levinneisyystietojen lähes täydellisen puuttumisen toteaminen. Useita tietojenkeruuyrityksiä on käynnistetty ja Juho Alvas on saanut pyralideista jo maakunnittaista tietoa laajaltikin. Nyt nähtiin uusin mahdollisuus Euroopan selkärangattomien levinneisyyskartastojen toimittamisen yhteydessä. Jorma Kyrki selvitti käynnissä olevia suunnitelmia. Ruutukohtaisia tietoja tullaan keräämään aluksi ryhmittäin aloittaen sekä kooltaan että runsaudeltaan helpoista ryhmistä. Aluekohtainen muistiinpano helpottaa työn alulesaattamista, koska yleensä ensimmäistä merkitsijää tyhjiin kortteihin on ollut vaikea löytää. Tästä aiheesta kuulemme lisää asian edistymisen myötä ja me voimme kaikki olla mukana poistamassa tätä suurta levinneisyystietojen puutetta.

Loppuosa lauantai-iltapäivää kului vaikeiden perhosten määritystyössä. Osa yksilöistä valmisteltiin genitaalipreparaattien tekoa varten liottamalla niitä seuraavaan aamuun. Illalla oli laitoksen sauna ahkerassa käytössä ja todella koleasta ja sateisesta säästä huolimatta paloi maastossa 10 valorysää ja saalis oli "päättähuiumaava":

<i>Agonopterix heraoliana</i>	1	<i>C. leucographa</i>	1
<i>Chloroclysta miata</i>	1	<i>Orthosia gothica</i>	24
<i>Nothopteryx carpinata</i>	2	<i>Litophane consocia</i>	1
<i>Cerastis rubricosa</i>	8	<i>Conistra vaccinii</i>	6

eli yhteensä 44 yksilöä/ 10 rysää ja yksi mikrokin mukana. Muuta saalista löytyi 1 *Synanthedon flaviventriksen* äkämä, josta myöhemmin kuoriutui koiras sekä pari *Thecla betulae* munaa, joiden myöhemmät kohtalot eivät ole tiedossani.

Sunnuntaiaamu alkoi virkeästi, tehokkaan aamupalan jälkeen, keskustelulla nimistökyksymyksistä. Vesa Varis kertasi tärkeimmät nimistösäännöt ja selosti uutta Suomen perhosten luetteloa, joka on Jukka Jalavan ja Vesa Variksen käsialaa. Suursystematiikka noudattaa siinä muidenkin Euroopan maiden pikkuhiljaa hyväksymää anglosaksista ryhmittelyä, jossa mikrot (kehityksen alkuvaiheet) ovat ennen makroja.

Seuraavana Harry Krogerus esitti havainnollisen lajittelu ja ryhmittelymenetelmän mikrojen määrittystä varten. Eri ryhmien tuntomerkeihin perustuvat ryhmittelyohjeet ovat luvassa myöhemmin Baptriaan.

Jukka Jalava selosti genitaalipreparaatin tekoa ja myös käytännön yksityiskohtiin oli mahdollisuus perehtyä useiden preparaattien myötä. Preparointitekniikasta on olemassa kirjoituksia ja ohjeita useilla kielillä ja toivottavasti pian saamme myös suomeksi selkeän kirjoituksen tältä alalta. Useat asiantuntijat ovat antaneet kyllin tietoja yksityiskohdista niitä haluaville tähänkin asti.

Osmo Heikinheimo referoi preparaattien säilömistä glyseroliin ohuessa muoviputkessa, joka sijoitetaan neulaan hyönteisen alle (ks. Hugo Andersson: En snabb och billig metod att montera genitalpreparat i glycerin, ENTOMOLOGEN 1:2, 12, 1972). Hänellä oli mukana tarkoitukseen sopivia muoviletkuja ja valokuvaamalla pienennettyjä numerosarjoja.

Lopuksi esitettiin tiedonantoja, joissa tulivat esiin seuraavat MAALLE UUDET LAJIT: *Stigmella perpygmaeella* (Dbld.), *Stigmella crataegella* (Klim.), *Infurcitinea argentimaculella* (Stt.) IMPORTTI, *Coleophora vulnerariae* Zell., *Coleophora carelica* Hackman (= *galatellae* M.Hering sensu Toll?), *Stephensia brunnichella* (L.) ja *Platyptilia nemoralis* (Zell.).

Yhteenvetona kokouksesta todettiin mikroharrastuksen olevan seuramme piirissä varsin aktiivisten ja harrasteeseensa tyytyväisten mikrolepidopterologien käsissä. Kokouksen kaltaista toimintaa katsottiin tarvittavan jatkossakin. Lisää kokouksia aiotaan järjestää ja tällöin toivotaan yhä useampien seuramme jäsenten kiinnostuvan myös mikroista. Mikroharrastajien yhteisenä keskustelu- ja yhdessäolofoorumina tämänkaltaisen kokous varmasti tuottaa tuloksia jatkossakin.

Lopuksi haluan esittää suuret kiitokset loistavasta järjestelystä sekä vieraanvaraisesta majoitus- ja kokouksympäristöstä professori Jaako Syrjämälle, joka henkilökohtaisesti oli vastaanottamassa kokousta. Kiitokset myös vieraanvaraisuudesta muille aseman toimihenkilöille.

TOUKOKUUN KOKOUS 1977-05-11

Kokouksessa oli läsnä 107 jäsentä, puheenjohtajana toimi Esko Suomalainen ja sihteerinä Erkki M. Laasonen.

Esitelmän sijasta kokouksessa

Esitelmän sijasta kokouksessa pidettiin arpajaiset monin voitoin ja huutokauppa perhoslahjoituksista Ilkka Jalaksen johdolla. Molemmat onnistuivat mainiosti ja kartuttivat runsaasti seuran stipendirahastoa.

Tiedonannoista mainittakoon Esko Suomalaisen havaintoperuutus lajista *Elachista stabilisella* Frey, joka ilmeisesti ulkomailla oli tullut väärinmääritetyksi.

Lammin mikrosymposiossa esitetyistä mikrolajeista (ks. tarkemmin s. 69) keskusteltiin vilkkaasti toukokuun kokouksessa.

EML

JÄSENISTÖ

TOUKOKUUN kokouksessa hyväksyttiin uusiksi jäseniksi Heikki ALA-VILO, Erkki JUNNIKKALA ja 15 vuotta täyttäneet Ari KUNNAMO, Antti LAPPALAINEN, Kari MARTTILA ja Pertti PARKKINEN sekä ehdotettiin jäseniksi Olavi BLOMSTER, Kimmo HANTUNEN, Juha KOMONEN, Ari MÄNTTÄRI, Kari NISSINEN ja Keijo PORKKA ja alle 15-vuotiaana Pekka TELVI sekä Arto VÄNSKÄ, jonka ikä ei ole tiedossamme.

EML

BAPTRIA 4/77

ilmestyy joulukuun jälkipuoliskolla ja siihen tarkoitetun aineiston viimeinen jättöpäivä on 1977-11-04.

MA

BAPTRIA 2(3),1977

S U O M E N P E R H O S E T

Osa: Yökköset 1

Kauan odotettu perhoskäsikirja on alkanut ilmestyä kustannusosakeyhtiö Otavan kustantamana. Ensimmäinen osa tuli kirjakauppoihin elokuun lopulla. Tämän Suomen Perhostutkijain Seuran ensimmäisen perhoskirjan varsinaisina toimittajina ovat olleet Kauri Mikkola ja Ilkka Jalas sekä kuvatoimittajana Sakari Nenye. Toimitustyössä on lisäksi ollut pitkälti toistakymmentä muuta avustajaa.

Yökköskirjan ensimmäinen osa käsittää yökkösten alkupään, noin puolet maamme lajeista, yhteensä 181 lajia. Lajit ovat *Euxoa norvegica* - *Xanthia citrigo*. Toinen osa, joka tulee käsittämään loput maamme yökköset, on kirjoitusvaiheessa ja ilmestyy noin puoleltoista vuoden kulluttua. Sen jälkeen on tarkoitus laatia ainakin mittareista vastaavasti kaksi osaa.

Alunperin oli tarkoitus laatia "taskukokoinen" perhoskirja. Työn edistyessä kuitenkin todettiin, että kirjasta on parasta tehdä mahdollisimman täydellinen ja seikkaperäinen opaskirja. Nimenomaan tästä syystä kirjoitustyö kesti oletettua kauemmin.

Kirjassa on esipuhe ja johdanto sekä suomen-, ruotsin- ja englanninkielinen käyttöohje, lisäksi luvut yökkösten systemaattisesta asemasta ja jaottelusta, yökkösten määrittämisestä sekä lennon ajoittumisesta. Varsinaisissa lajikohtaisissa kuvauksissa käsitellään mm. seuraavat asiat:

- tieteellinen nimi ja suomenkielinen nimi
- siivenkärkiväli
- sanallinen lajikuvaus; tähän liittyy monen lajin kohdalla siipipiirros, jossa esitetään erityistuntomerkit, tarvittaessa on myös genitaalikuvat
- Suomen ulkopuolinen esiintyminen
- yleisyys ja runsaus, lisäksi jokaisen lajin kohdalla on Suomen levinneisyyskartta
- elinympäristöt
- lentoaika
- esiintymistapa ja vuorokautinen lentoaika sekä miten lajia on parhaiten saatavissa
- kehitysasteet, talvehtimisaste ja ravintokasvit.

Kirjassa on lisäksi lentoaikataulukot, Suomen luonnontieteellisten maakuntien kartta sekä 18 kuvataulua, joissa on kuvattu kaikki kirjan lajit, yhteensä 390 yksilöä. Ulkonäöltään vaihtelevista lajeista on pyritty kuvaamaan kaikki tärkeimmät tyyppit. Lopussa on aakkosellinen lajihakemisto.

Kirjakauppahinta on 98,-. Seuramme saa kuitenkin kustantajalta alennuksen ja voi tästä syystä myydä kirjan hintaan 75,- kpl. Myynti tapahtuu kolmella eri tavalla:

1. Helsingin yliopiston Eläintieteen laitoksen ala-aulan vaatteiden varjijat myyvät kirjaa jäsenistölle laitoksen aukioloaikoina.
2. Kokousten edellä ja väliajalla myyntiä hoitaa Henry Holmberg.
3. Postimyyntin Henry Holmberg hoitaa kotoaan, osoite: Vainiotie 26, 00700 HELSINKI 70 (Malmi), puh. 90-354 981. Postimyyntissä peritään lisäksi pakkaus- ja postikulut.

Uusi perhoskirja on välttämätön apuväline ajan tasalla pysyttelevälle perhosharrastajalle ja -tutkijalle. Kun seura lisäksi on ottanut julkaisemisen yhteydessä huomattavan taloudellisen vastuun, johtokunta toivoo, että mahdollisimman monet jäsenet hankkisivat kirjan itselleen ja tuntemilleen asianharrastajille, jotka tällöin saavat sen samaan edulliseen hintaan.

Vanhoja vuosikertoja

- Kiertokirjeet (kiertokirjeen sivujen lukumäärä mainittu; - tarkoittaa, että ao. numeroa ei ole ilmestynyt):

vuosi	kiertokirjeen numero										koko vuosikerran hinta
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1955	2	2	2	1	2	2	2	2	-	-	10,-
1956	2	2	2	2	2	2	2	2	2	-	10,-
1957	1	2	2	1	2	2	2	2	-	-	10,-
1958	2	2	2	2	1	2	2	2	-	-	10,-
1959	1	6	2	2	1	1	2	2	-	-	10,-
1960	4	2	1	1	4	2	2	4	1	2	10,-
1961	2	2	2	2	2	2	2	2	2	-	10,-
1962	2	2	2	2	2	1	2	2	2	-	10,-
1963	2	4	1	2	2	2	4	-	-	-	10,-
1964	1	2	2	4	4	2	2	-	-	-	10,-
1965	4	2	2	4	2	2	2	4	2	-	15,-
1966	4	2	3	2	2	3	1	2	4	2	15,-
1967	2	2	2	4	4	2	4	4	2	2	15,-
1968	2	2	3	2	4	6	3	2	2	-	15,-
1969	2	4	3	2	2	4	4	3	2	-	15,-
1970	3	5	4	6	1	8	2	6	6	-	20,-
1971	5	2	8	7	12	4	4	3	6	-	20,-
1972	3	2	2	7	3	3	6	7	7	-	20,-
1973	1	6	4	1	12	4	1	1	5	8	20,-
1974	2	9	5	8	3	2	2	8	6	5	20,-
1975	8	5	6	4	20	1	4	2	13	6	20,-
1976	6	4	3	1	-	-	-	-	-	-	10,-

- Yksittäisten kiertokirjeiden hinnat (eli vajaa vuosikerta silloin, kun koko vuosikerta on saatavissa) ovat seuran jäsenille 1,- mk sivua kohti ja muille 2,- mk sivua kohti.

BAPTRIA:

1976 numerot 1, 2 ja 3-4, á 5,- vuosikerta 15,-
1977 numerot 1, 2 ja 3 á 5,-

- Vuodesta 1977 lukien kiertokirjeiden (yleensä 2 kpl/vuosi) hinta sisältyy Baptrian vuosikerran hintaan. Tilattaessa näitä kiertokirjeitä yksittäin muodostuu hinnaksi, kuten ylläkin, seuran jäsenille 1,- mk A4-kokoista painoarkkia kohti ja muille vastaavasti 2,- mk A4-kokoista painoarkkia kohti.
- Vuosikertojen hinnat (kiertokirjeet -1976 ja Baptria 1976-) ovat jäsenhintoja; seuran ulkopuolisille kunkin vuosikerran hinta korotetaan ostohetkeä vastaavalla seuran jäsenmaksulla.
- Kiertokirjevuosikertojen kansia, joissa on kuvat ao. vuonna maallemme uusina ilmoitetuista suurperhoslajeista vihertävälle kartongille painettuina, on saatavissa vuosilta 1955 - 1974 hintaan 2,- mk/kpl (tai hintaan 1,50 mk/kpl, kun tilaus ylittää kahdeksan erilaisen kannen määrän). Vastaavia tyhjiä kartonkeja takakansiksi on saatavissa hintaan -,50 mk/kpl.
- Tilausosoite: Kaikkia yllämainittuja sekä lisäksi lajihakemistoa kiertokirjeisiin 1955-1973 (hintaan 10,- mk/kpl) voi tilata 2. sihteeriltä (osoite II kansisivulla).

Keräilytarvikkeiden välitys

Keräilytarvikkeiden välittäjällä on tällä hetkellä seuraavia tarvikkeita:

- Hyönteisneuloja:
 - 00, 2 ja 3; 100 kpl:n pusseina 4,30/pussi
 - 00 ja 2; 1000 kpl:n laatikkoina 40,-/laatikko
 - 015 ja 020, 500 kpl:n pusseina 11,-/pussi
- neulat 0, 1 ja 4 toistaiseksi loppuneet, numeroa 3 rajoitetusti
- Lamppuja: 50 W Hg-lamppu (ei kuristinta) 23,-/kpl
- 160 W MLL sekavalolamppu 35,-/kpl
- Koiras/naaras -lappuja (680 kpl/arkki) -,50/arkki
- Suomen perhosten luettelo (irtolehtikansio, uusi painos, 1977, sisältää mikrot) 13,-/kpl
- sama luettelo ilman kansia 7,-/kpl
- Etikettipainos (vuoden 1975 luettelo) 5,-/kpl
- Vaihtopisteluetelo (suurperhoset, 1977) n. 7,-/kpl
- Lajihakemisto kiertokirjeisiin 1955-1973 10,-/kpl
- Suurennuslaseja: kutakin kokoa on kahta mallia
- 10 x 19,- tai 39,-/kpl
- 12 x 25,- tai 23,-/kpl
- 20 x 45,- tai 54,-/kpl
- Rysätilaukset suoraan rouva Heljä Jalakselle (osoite: Topeliuksenkatu 3 a A 12, 00260 HKI 26, puh. 90-493 940).

TOIMITUSTAPA: Mainittuja keräilytarvikkeita on saatavissa Eläinmu-
seolla varsinaisten kuukausikokousten edellä ja väliajalla sekä
huhti-, touko- ja syyskuun nuorisosaaston kokouksien edellä. Ke-
räilytarvikkeiden välittäjän osoitteella (ks. II kansisivu) voivat
pitkämatalaiset tilata tarvikkeita postiennakolla toimitettaviksi.
Postitse ei toimiteta tarvikkeita Helsingissä, Espoossa tai Van-
taalla asuville (lähettäkää tuttavanne asioimaan kokouksiin) eikä
myöskään lampuja (puulaatikkoon pakkaamiseen ei ole mahdollisuuksia
ja tämän vuoksi särkymisvaara kuljetuksessa on ilmeinen).